

- utrzymywanie systematycznego kontaktu z osobą zobowiązaną do poddania się leczeniu odwykowemu oraz udzielanie jej niezbędnej pomocy w rozwiązywaniu trudności życiowych, a zwłaszcza w rozpoczęciu i kontynuowaniu leczenia odwykowego;
- zaznajamianie się z wynikami leczenia odwykowego oraz współdziałanie z zakładem lecznictwa odwykowego, w celu osiągnięcia założeń leczenia;
- motywowanie osoby poddanej leczeniu odwykowemu do nawiązania kontaktów z odpowiednimi zakładami leczniczymi oraz organizacjami lub grupami samopomocy osób uzależnionych od alkoholu;
- utrzymywanie kontaktu z członkami rodziny osoby zobowiązanej do poddania się leczeniu, pozostającymi z nią we wspólnym gospodarstwie domowym;
- oddziaływanie na środowisko, w którym osoba zobowiązana do poddania się leczeniu odwykowemu przebywa lub do którego ma powrócić;
- składanie sądowni pisemnych sprawozdań z przebiegu leczenia odwykowego w terminach określonych przez sąd, nie rzadziej jednak niż co 2 miesiące;
- w razie potrzeby, współdziałanie z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami społecznymi, w celu zapewnienia osobie zobowiązanej do poddania się leczeniu lub jej rodzinie odpowiedniej pomocy, w szczególności polegającej na ułatwieniu zatrudnienia, zapewnieniu czasowego zakwaterowania oraz na świadczeniach materialnych;
- w razie potrzeby współdziałanie z pracodawcą, w celu realizacji obowiązków nałożonych na osobę zobowiązaną do poddania się leczeniu odwykowemu.

Do obowiązków kuratora sądowego należy ponadto: składanie wniosków do sądu w sprawie zmiany postanowienia co do rodzaju zakładu leczenia odwykowego oraz w sprawie orzeczenia ustania obowiązku poddawania się leczeniu, a także zawiadamianie sądu o potrzebie podjęcia innych niezbędnych czynności.

 Niebieska Linia
INSTYTUT PSYCHOLOGII ZDROWIA

kontakt z sekretariatem:

22 824 25 01

sekretariat@niebieskalinia.pl

www.niebieskalinia.pl

adres:

ul. Widok 24 (II piętro)

Warszawa 00-023

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Przemoc domowa vs. alkohol

Nie zawsze stosowaniu przemocy domowej towarzyszy nadużywanie alkoholu, jednak tego rodzaju sytuacje mają miejsce dość często. Jakie rozwiązania prawne można zastosować wobec osoby stosującej przemoc i uzależnionej od alkoholu?

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Kluczową rolę w walce z problemem alkoholowym, na szczeblu samorządu gminnego, ustawodawca powierzył gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Uznał ją za grupę doradców w zakresie realizacji specyficznych zadań własnych gminy. Działania Komisji są uregulowane w ustawie z dnia z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 Nr 35 poz. 230 z późn. zm.). Gminna komisja powoływana jest przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta obowiązkowo w każdej gminie.

Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy m.in.:

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (art. 4 (1) ust. 3),
- uruchamianie i realizacja procedury „Niebieskie Karty” (§2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”),
- uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Dz.U. 2024 poz. 424 (art. 9a ust. 3 pkt 2 i art. 9a ust. 11c pkt 5).

Sądowe zobowiązanie do leczenia uzależnienia

Poddanie się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu – co do zasady – jest dobrowolne. Z medycznej perspektywy zwraca się uwagę na znaczenie woli osoby uzależnionej od alkoholu względem poddania się leczeniu oraz na minimalne efekty w przypadku leczenia przymusowego.

Osoby, które nadużywają alkoholu, mogą zostać zobowiązane przez sąd do podjęcia leczenia związanego z uzależnieniem. Takie osoby kieruje się

na badanie przeprowadzane przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

Na badanie kieruje gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych (GKRPA), właściwa według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy dane postępowanie. Odbywa się ono na jej wniosek lub z własnej inicjatywy*.

O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy, właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek GKRPA lub prokuratora.

W uchwale z 22 czerwca 1984 III CZP 17/84, Sąd Najwyższy ustanowił zasadę prawną wskazującą, że orzeczenie sądu nakładające na osobę uzależnioną od alkoholu obowiązek poddania się leczeniu w stacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego pociąga za sobą obowiązek pozostawiania tej osoby we wskazanym zakładzie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

Sąd Najwyższy podkreślił, iż postępowanie przed sądem ma na celu ustalenie, czy w stosunku do osoby, której postępowanie dotyczy, istnieją ustawowe przesłanki do poddania jej obowiązkowi leczenia, a w wypadku istnienia takich podstaw – w jakim zakładzie lecznictwa odwykowego powinno mieć ono miejsce: stacjonarnym czy niestacjonarnym.

Sąd wzywa osobę, w stosunku do której prawomocnie został orzeczony obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, do dobrowolnego stawienia się w wyznaczonym dniu we wskazanym zakładzie lecznictwa odwykowego, w celu poddania się leczeniu. W przypadku uchylania się od wykonania tego obowiązku, wskazuje na zagrożenie zastosowania przymusu.

Obowiązek poddania się leczeniu trwa tak długo, jak długo wymaga tego cel leczenia, nie dłużej jednak niż 2 lata od chwili uprawomocnienia się postanowienia. W czasie trwania obowiązku poddania się leczeniu,

stacjonarny zakład leczniczy – ze względów terapeutycznych – może skierować osobę zobowiązaną do innego zakładu, w celu kontynuowania leczenia odwykowego, powiadamiając o tym sąd.

* Art. 24 i 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rola kuratora sądowego

Sąd może zarządzić przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez kuratora sądowego, aby ustalić okoliczności wskazujące na nadużywanie alkoholu przez osobę, której postępowanie dotyczy, zakłócania przez nią spokoju lub porządku publicznego, zachowywania się w stosunku do osób małoletnich w rodzinie i stosunku do pracy.

Osoba, wobec której ustanowiony został nadzór, ma obowiązek stawiania się na wezwanie sądu lub kuratora sądowego i wykonywania ich poleceń, które dotyczą postępowania w okresie nadzoru. Sumienne wykonywanie zadań przez osobę, która ma dozór kuratorski, może się przyczynić do skrócenia czasu trwania obowiązku poddawania się leczeniu.

Kurator sądowy organizuje i prowadzi działania, które mają pomóc osobie zobowiązanej w osiągnięciu celów leczenia.

Wśród jego zadań, m.in. można wymienić:

- podejmowanie działań niezbędnych do tego, aby osoba zobowiązana do poddania się leczeniu odwykowemu zastosowała się do orzeczenia sądu;

